

Õiguskantsler

Teie 27.01.2013 nr
07.02.2013
Õiguskantsler 27.02.2013 nr 7-4/130257/1300934

Seisukoht vastuolu mittetuvastamise kohta

Härra []

Tänan Teid 24.01.2013 saabunud avalduse eest. Avalduses palute kontrollida 01.03.2013 kehtima hakkavate AS-i Eesti Post universaalse postiteenuse tüüptingimuste, millega vähendatakse riigisisese maksikirja maksimaalseid mõõtmeid, kooskõla põhiõiguste ja –vabaduste tagamise põhimõtte ning hea halduse tavaga. Samuti palute kontrollida, kas viidatud osa AS-i Eesti Post tüüptingimustest diskrimineerib kinnipeetavaid. Täiendasite oma avaldust 27.01.2013 ja 07.02.2013.

Tutvusin Teie avaldustega, kuid ei leidnud, et Teie õigusi oleks rikutud. Selgitan lähemalt.

Avaldasite kahtlust, kas AS-i Eesti Post juhatuse 03.04.2012 koosoleku protokoll nr 1.1-3/0010 otsusega 1.1 kinnitatud uued „AS Eesti Post universaalse postiteenuse tüüptingimused“¹ (edaspidi tüüptingimused), millega vähendatakse riigisisese maksikirja maksimaalseid mõõtmeid, on kooskõlas põhiõiguste ja –vabaduste tagamise põhimõtte ning hea halduse tavaga. Märkisite, et seni kehtivate tüüptingimuste² p 11.4.3 järgi on maksikirja maksimaalsed mõõtmed järgnevad: pikkus, laius, kõrgus kokku 900 mm; pikima külje mõõt 600 mm või rulli keeratuna pikkuse ja kahekordse läbimõõdu summa 1040 mm, pikim mõõt 900 mm. Uute tüüptingimuste p 11.4.3 järgi on riigisisese maksikirja maksimaalsed mõõtmed 230 × 330 × 20 mm (pikkus, laius, paksus), samas jäävad rahvusvahelise maksikirja maksimaalsed mõõtmed endiseks. Ütlete, et Teie jaoks on arusaamatu ja põhjendamata, miks riigisisese maksikirja mõõtmeid vähendatakse ja leiate, et see piirab kinnipeetavate õigusi saada perekonnaliikmetelt maksikirjaga vanglas vajalikke asju.

¹ Hakkavad kehtima alates 01.03.2013. Kättesaadav arvutivõrgus: http://www.post.ee/failid/UPT_TT_2013.pdf (13.02.2013).

² AS Eesti Post juhatuse 21.06.2011 koosoleku protokoll nr 1.1-3/0020 otsusega 3.1 kinnitatud „AS Eesti Post universaalse postiteenuse tüüptingimused“. Kehtivad alates 15.09.2011. Kättesaadav arvutivõrgus: http://www.post.ee/failid/UPT_TT_alates_15_09_2011.pdf (13.02.2013).

Postiseaduse (edaspidi PostiS) § 5 lg 2 järgi moodustavad universaalse postiteenuse kirisaadetise edastamine liht-, täht- või väärtisaadetisena kaaluga kuni 2 kilogrammi ning postipaki edastamine täht- või väärtisaadetisena kaaluga kuni 20 kilogrammi. PostiS § 5 lg 1 järgi tuleb universaalset postiteenust osutada üle Eesti ning see peab olema kvaliteetne, järjepidev ja taskukohane. Siinjuures kehtestab PostiS § 6¹ lg 2 järgi universaalse postiteenuse hinna majandus- ja kommunikatsiooniminister oma määrusega. Teisisõnu ei ole universaalset postiteenust osutav ettevõtja vaba määrama universaalse postiteenuse hinda tarbijale.

Postiseaduse § 10 lg 1 p 1 ja § 10 lg 2 järgi saab universaalset postiteenust osutada vaid üks ettevõtja ja selle teenuse osutamiseks on nõutav Konkurentsiameti väljastatav tegevusluba (edaspidi tegevusluba). PostiS § 17 lõikest 1 tulenevalt väljastatakse tegevusluba viieks aastaks. Alates 08.10.2009 on universaalse postiteenuse tegevusluba AS-il Eesti Post.³ Vastavalt PostiS § 11 lg 2 punktile 5 peab tegevusluba taotleva isiku kirjalikus taotluses Konkurentsiametile sisalduma ka postiteenuse osutamise tüüptingimused. PostiS § 12 lg 1 järgi teeb Konkurentsiamet esitatud taotluse, lisadokumentide (sh tüüptingimuste) ja muude tema nõudel esitatud lisaandmete alusel otsuse tegevusloa andmiseks või selle andmisest keeldumise kohta. Muu hulgas keeldub Konkurentsiamet PostiS § 13 p 6 alusel tegevusloa väljastamisest, kui taotleja tüüptingimused ei ole kooskõlas õigusaktidega või ei vasta postiseaduse eesmärgile.

Teie ei ole aga kahtluse alla seadnud AS-i Eesti Post tüüptingimusi, mis kehtisid siis, kui AS-ist Eesti Post sai 2009. a universaalse postiteenuse osutaja. Teie olete vaidlustanud AS-i Eesti Post poolt tegevusloa kehtivusajal muudetud tüüptingimused, mis jõustuvad 01.03.2013. Sellisele juhtumile kohaldub PostiS § 15. Nimelt ei saa AS Eesti Post ka peale universaalse postiteenuse osutaja tegevusloa saamist suvaliselt kehtestada postiteenuse tüüptingimusi, vaid ta peab need kooskõlastama Konkurentsiametiga. Muu hulgas ütleb PostiS § 15 lg 4, et Konkurentsiamet keeldub tüüptingimuste muudatuste kooskõlastamisest, kui soovitud tingimused on vastuolus õigusaktide nõuetega või postiseaduse eesmärkidega.

AS Eesti Post on kooskõlastanud oma 01.03.2013 jõustuvad universaalse postiteenuse tüüptingimused Konkurentsiametiga. Täpsemalt on Konkurentsiamet kui asutus, kes on ka laiemalt pädev teostama järelevalvet universaalse postiteenuse osutamise tingimuste üle (vt ka PostiS § 43 lg 1), kontrollinud nende tingimuste, sealhulgas maksikirja maksimaalsete mõõtmete vähendamise vastavust õigusaktidele ning kooskõlastanud need tüüptingimused oma 27.04.2012 otsusega. Teisisõnu leidis Konkurentsiamet, et maksikirja mõõtmete vähendamine on kooskõlas õigusaktide sätte ja mõttega. Mul ei ole mingit põhjust seada kahtluse alla Konkurentsiameti teostatud järelevalvet tüüptingimuste üle.

Siinjuures on oluline, et inimestel, kes ei saa maksikirja mõõtmete vähendamise tõttu mõningaid esemeid enam maksikirjaga saata, säilib võimalus saata selle asemel universaalse postiteenuse raames postipakk. Postipaki hinnad on mõneti, kuid mitte märkimisväärselt kallimad kui sama kaaluga kirisaadetiste, sh maksikirjade hinnad (vt majandus- ja kommunikatsiooniministri 10.02.2009 määrus nr 9 „Kasutajalt universaalse postiteenuse eest võetav taskukohane tasu“). Seega on Teie tõstatatud probleem eelkõige selles, et vangistusseadusega ei ole kinnipeetavatele antud selget õigust saada postipakke. Riigikohus on seda möönnud ja pole pidanud vajalikuks sellise olukorda põhiseaduspärasuses kahelda.⁴

³ Postiseaduse tegevusloa andmed. Kättesaadav arvutivõrgus:

<http://mtr.mkm.ee/default.aspx?s=tegevusloavaata&id=516118&backURL=%3fs%3dotsite%26taasta%3d1> (13.02.2013).

⁴ RKHKo 16.01.2007, nr 3-3-1-91-06, p 12.

Ülaltoodu kokkuvõtteks leian, et Teie õigusi ei ole AS-i Eesti Post 1.3.2013 kehtima hakkavate universaalse postiteenuse tüüptingimustega rikutud. Ühtlasi leian, et need tingimused ka ei diskrimineeri kinnipeetavaid, kuna kohalduvad kõigile inimestele ühesuguselt. Teissiõnu ei kohelda seoses riigisisese maksikirja maksimaalsete mõõtmete korrigeerimisega kinnipeetavaid mingil moel erinevalt võrrelduna vabaduses viibivate isikutega. Eelnevast tulenevalt ei esine diskrimineerimist.

Oma 27.01.2013 avalduses kaebasite ka veebruaris jõustunud vangla kodukorra peale ning märkisite, et olete esitanud nii Viru Vangla kui Justiitsministeeriumi peale kaebuse Viru Ringkonnaprokuratuuri. Vastuseks Teie sellekohastele märkustele ütlen, et vangla kodukord üldkorraldus⁵, mille peale Te saate esitada vaide, kui Te leiate, et kodukord rikub Teie õigusi. Ühtlasi märgin, et õiguskantsler ei sekku kriminaalmenetlusse (õiguskantsleri seaduse § 25 lg 2) ja seetõttu ei saa ma teostada ka järelevalvet selle üle, kuidas Teie kuriteoteadet menetletakse.

Lugupidamisega

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri ülesannetes

⁵ RKHKo 31.10.2007, nr 3-3-1-54-07, p 7.